

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Філософії та суспільних наук» (№ 701)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК 1

 Сергій НИЖНИК

Голова НМК 2

 Дмитро КРИЦЬКИЙ

Голова НМК 3

 Ганна ЛІХОНОСОВА

« 30 » 08 2024 р.

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТАЄМНІ СИМВОЛИ СВІТОВИХ РЕЛІГІЙ**

**Блоку: Соціально-гуманітарна дисципліна за вибором
(Розвиток комунікацій)**

Галузі знань: усі галузі, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Спеціальності: усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Освітні програми: усі освітні програми відповідних спеціальностей, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Форма навчання: денна, заочна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

**Силабус введено в дію з 01.09.2024 року
Харків – 2024 р.**

Розробник: д-р. філос. наук, професор ХАІ Кузнецов А.Ю.

ст. викладач Гаплевська О.І.

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри 701

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2024 р.

Завідувач кафедри д-р філос. наук, професор

Ольга ПРОЦЕНКО

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Погоджені студенти дисципліни

Григор
(підпис)

Олена Григорівна
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Кузнецов Анатолій Юрійович
доктор філософських наук, доцент, професор
ХАІ викладає в університеті наступні
дисципліни:

- філософія;
- соціальна філософія;
- глобальні проблеми сучасності;
- таємні символи світових релігій.

Напрями наукових досліджень: методологічні
контексти сучасного гуманітарного знання;
ідентичність соціального суб'єкту; етос: форми
присутності.

Гаплевська Ольга Іванівна,
завідувачка лабораторією, ст. викладач,
викладає в університеті наступні дисципліни:

- філософія;
- логічне та критичне мислення;
- таємні символи світових релігій;
- етика і етикет культури спілкування.

Напрями наукових досліджень: ціннісні
орієнтації особистості, філософські аспекти
сучасної освіти, соціальна комунікація,
філософія туризму

2. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання – денна, заочна.

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1-6 семестр.

Дисципліна - вибіркова

Загальна кількість годин за навчальним планом - 90 годин/3 кредитів ЄКТС.

Види занять – лекції (24 години денна/ 4 години заочна), практичні роботи (24 години денна/ 4 заочна), самостійна робота(42 години денна/ 82 години заочна).

Вид контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

Мова викладання – українська.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення – розкрити релігію як невід'ємний елемент духовної культури, що активно функціонує як підсистема суспільства, як специфічно людський спосіб «обживання» і усвідомлення світу, як тип світогляду і спосіб рішення екзистенціальних людських проблем; підвищити міру персональної морально-правової відповідальності.

Компетентності, які набуваються:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати моральні проблеми;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність приймати обґрунтовані етичні рішення;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина і України;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння фундаментальних засад та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та розвиток техніки і технологій, використовувати різні види та форми активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

Очікувані результати навчання:

- сформувані у студентів здатності свідомого, вільного, а значить, відповідального вибору особистих світоглядних позицій, уміння вести світоглядний діалог;
- дати знання про релігії як функціонуючі соціокультурні явища;
- досягти засвоєння студентами історичного значення, функцій та ролі релігії;
- показати закономірності генезису та становлення конкретно-історичних форм релігій;
- виховати вміння застосовувати отримані знання для аналізу різних соціокультурних явищ і у своїй професійній діяльності;
- сприяти ствердженню гуманізму в суспільстві та духовному розвитку особистості.

Пререквізити: Від студентів не вимагається попереднього вивчення будь-яких дисциплін.

Кореквізити: Оскільки курс є вибіркоким та спрямованим на розвиток загальних компетентностей, необхідних супутніх дисциплін не передбачено.

Постреквізити: Набуті знання можуть бути використані при навчанні під час поточних занять, проходженні практик, на конференціях, у професійній діяльності.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Основи теорії релігії.

ТЕМА 1. Релігієзнавство як наука і навчальна дисципліна.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна)*
- *Тема семінарського заняття: Теоретичне релігієзнавство.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Релігієзнавство як галузь знання. Предмет релігієзнавства Структура релігієзнавства (теоретичне релігієзнавство: філософія релігії, соціологія релігії; психологія релігії; феноменологія релігії та історичне релігієзнавство). Основні методи, принципи та класи понять релігієзнавства.

- **Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).**

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

ТЕМА 2. Вільнодумство як явище духовної культури.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна)*
- *Тема семінарського заняття: Вільнодумство і його форми.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Поняття і причини виникнення вільнодумства в духовній культурі. Форми виявлення вільнодумства, його функції. Національні об'єднання та міжнародні організації вільнодумців. Вільнодумство і культурна традиція.

- **Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).**

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

ТЕМА 3. Релігія як предмет дослідження.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна).*
- *Тема семінарського заняття: Елементи і структура релігії.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Основні підходи до визначення релігії. Основні детермінанти релігії: соціальні, соціокультурні, антропологічні, психологічні, гносеологічні. Структура сучасних релігій. Релігійна свідомість, її риси і рівні. Релігійна віра. Релігійний досвід і його форми. Релігійні почуття та емоції. Релігійна діяльність. Релігійний культ і його види, зміст і функції. Психологічні аспекти релігійного культу. Психологічна сутність релігійної розради. Катарсис, сповідь, медитація. Релігійні відносини: властивості і види. Релігійні організації. Основні типи релігійних організацій та їхні функції. Формування й особливості релігійної особистості. Функції і роль релігії. Гуманістична й авторитарна тенденції в релігії.

- **Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).**

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 година*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2. Історія символічного світу

ТЕМА 4. Походження, історичні типи і форми релігії.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-4 годин, (1година заочна).*
- *Тема семінарського заняття: **Загальна характеристика релігій світу.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Основні підходи до рішення проблеми походження релігії. Основні підходи до типологізації релігій. Ранні форми релігії і їхня роль у розвитку культури : тотемізм, його джерела і роль у розвитку соціальності; фетишизм і його форми; анімізм, його форми і роль у розвитку релігійної свідомості; магія; аніматизм. Шаманізм, його корені та еволюція. Психологічні особливості шаманства. Культ предків. Землеробські культури.

Поняття народнісно-національної (національно-державної, етнічної) релігії. Ранні (релігії Др. Рима і Др. Греції, релігії Єгипту, релігії доколумбової Америки) і пізні народнісно-національні релігії. Іудаїзм: історія, віровчення, культ, організація, Священні книги, сучасність. Індуїзм: історія, віровчення, культ. Філософське обґрунтування індуїзму. Джайнізм. Сикхізм. Парсизм (маздеїзм, зороастризм). Конфуціанство. Даосизм. Синтоїзм. Основні ознаки і риси світових релігій.

- *Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).*

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

ТЕМА 5. Буддизм: історія і сучасність.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна).*
- *Тема семінарського заняття: **Символічний світ буддизму.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Буддизм: виникнення; світоглядні, віровченні і культові основи. Трипітака. Основні напрямки буддизму: хінаяна, махаяна, ваджраяна.

Регіональні форми буддизму: ламаїзм і дзен (чань)-буддизм. Психологічні аспекти дзен-буддизму. Міжнародні буддійські організації. Буддизм у сучасній Україні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).*

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

ТЕМА 6. Християнство: джерела та еволюція.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна)*
- *Тема семінарського заняття: **Порівняльний аналіз символічного світу напрямків християнства.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Виникнення християнства: соціокультурні умови і передумови. Духовні джерела .

Історична та міфологічна школи про засновника християнства. Новозавітна література про Ісуса Христа. Основний зміст новозавітної проповіді. Священне писання. Біблія, її склад та зміст. Святий переказ. Оформлення християнської церкви, догматики, культу.

Основні напрямки в християнстві: православ'я, католицизм, протестантизм. Причини розколу християнства на православ'я і католицизм.

Православ'я: виникнення і поширення. Віровчення, культові і організаційні особливості. Помісні православні церкви. Старообрядництво. Сучасний стан православ'я.

Католицизм. Особливості віровчення, культу. Організація управління Римської католицької церкви. Католицькі чернечі ордени. «Opus Dei», ціль діяльності. Східно-католицькі (уніатські) церкви. Соціальні доктрини сучасного католицизму. Соціальні та ідейні проповіді Бенедикта XVI. Філософські доктрини католицизму. Місце та роль католицизму в історії та культурі Західної Європи. Католицизм в Україні.

Протестантизм. Виникнення протестантизму. Особливості віровчення, культу, моральної доктрини. Основні напрямки протестантизму: лютеранство, кальвінізм, англіканство. Протестантська філософія і теологія. Протестантизм і екуменістичні рухи.

- *Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).*

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

ТЕМА 7. Іслам.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна.)*
- *Тема семінарського заняття: **Символічний світ ісламу.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Суспільно-історичні причини виникнення ісламу, його ідейні джерела. Мухаммед - засновник ісламу. Особливості світогляду, віровчення і культу. Коран. Сунна. Морально-правова доктрина ісламу. Шаріат. Основні напрямки ісламу: сунізм, шиїзм. Суфізм: особливості розуміння світу і людини в суфізмі; духовні практики суфізму. Іслам у сучасному світі.

- *Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).*

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

ТЕМА 8. Сучасні нетрадиційні культи, релігії та рухи.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна).*
- *Тема семінарського заняття: **Сучасний символічний світ.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Поняття, причини появи, характерні риси. Принципи класифікації та основні типи: неохристиянські; неорієнталістські; саєнтологічні культи і напрямки; неоязичницькі напрямки та організації. Синтетичні релігії. Сатанинські групи. Надконфесійна синтетична релігійна філософія: теософія, антропософія, Агні Йога, Інтегральна йога. Прогноз неорелігійного процесу.

- ***Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).***

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 година*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 3. Діалог релігійного і нерелігійного світогляду

ТЕМА 9. Релігія в системі культури.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна).*
- *Тема семінарського заняття: **Вплив релігії на естетичну культуру народу.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Наукові і теологічні концепції культури. Релігія як явище духовної культури. Поняття релігійної культури. Релігія і наука. Релігія і мистецтво. Релігійне мистецтво. Особливості релігійного мистецтва. Вплив релігії на естетичну культуру народу. Релігія і мораль. Релігійна мораль. Особливості релігійної моралі. Відношення релігії до власності, підприємництва, багатства, бізнесу. Релігія і майбутнє духовної культури людства.

- ***Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).***

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

ТЕМА 10. Сакралізація і секуляризація як соціально-історичні явища.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна).*
- *Тема семінарського заняття: **Майбутнє релігії.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Поняття сакралізації. Сакралізація як виявлення історичної динаміки взаємовідносин релігії, суспільства і культури. Форми виявлення сакралізації. Подвійна роль сакралізації в культурі. Причини сучасної сакралізації (ресакралізації).

Поняття секуляризації. Причини та процес секуляризації в європейській історії Нового часу. Наслідки секуляризації в сучасному суспільстві. Основні теорії секуляризації: секуляризація як втрата священного; секуляризація як витіснення релігії наукою, раціональним мисленням, світською етикою; секуляризація як еволюція та видозміна релігії в ході соціальних змін. Майбутнє релігії. Теорії відмирання релігії (О. Конт, К. Маркс, М. Вебер, З. Фрейд). Можливості впливу релігій на сучасне суспільство.

- **Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).**

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

ТЕМА 11. Релігія і церква в системі державно-правових відносин. Свобода совісті.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна).*
- *Тема семінарського заняття: Сучасні міжнародні документи про права людини на свободу совісті. Українське законодавство о релігійних організаціях.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Конкретно-історичні типи взаємовідносин церкви і держави. Історія формування уявлень про свободу совісті. Місце свободи совісті в системі демократичних свобод. Сучасні міжнародні документи про права людини на свободу совісті. Свобода релігійних організацій: принципи реєстрації і регламентації діяльності. Релігійна експертиза: роль в правовому регулюванні відносин релігійних груп і організацій з державою та суспільством. Законодавче забезпечення свободи совісті в Україні. Діалог та співробітництво віруючих і невіруючих – основа формування світського характеру української держави.

- **Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).**

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

ТЕМА 12. Релігія в історії і культурі України.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2-6 годин, (1година заочна).*
- *Тема семінарського заняття: Символічний світ і сучасний стан релігій в Україні.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Міфологія і культи дохристиянської Київської Русі. Становлення християнства на українських землях. Водохрещення Русі. Особливості віровчення і культу православ'я в Україні. Довірі'я та язичництво в православ'ї. Історія православної церкви в Україні. Брестська Унія. Сучасний стан релігій в Україні. Конфесіональна структура і географія релігій у сучасній Україні. Православ'я в сучасній Україні: стан, проблеми і труднощі. Католицизм: стан, відношення з православною церквою. Греко-католицька церква: історія, сучасний стан. Активізація діяльності протестантських організацій і громад. Іслам

в сучасній Україні: стан, тенденції розвитку. Причини і механізми політизації релігійного життя в Україні. Прогнози релігійних процесів в Україні.

- **Обсяг самостійної роботи здобувача: 4-6 годин, (6-8 годин заочна).**

Опрацювання матеріалу лекцій та навчальних посібників. Формування питань до викладача. Підготовка до доповіді.

Модульний контроль 3

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 година*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

6. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

7. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

7.1 Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	8	0...8
Виконання практичних робіт*	0...2	6	0...12
Модульний контроль	0...12	1	0...12
Змістовний модуль 2			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	8	0...8
Виконання практичних робіт*	0...2	6	0...12
Модульний контроль	0...16	1	0...16
Змістовний модуль 3			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	8	0...8
Виконання практичних робіт*	0...2	6	0...12
Модульний контроль	0...12	1	0...12
Усього за семестр			0...100

*В якості семестрового завдання викладач може запропонувати різні види роботи: аналіз першоджерел, презентація теми, ведення словника, написання наукової роботи, виступ на студентській конференції тощо.

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови здобувача освіти від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет:

1. *Символічний світ і сучасний стан релігій в Україні.* (20 балів).
2. *Символічний світ Буддизму* (20 балів).
3. *Вільнодумство і його форми* (20 балів).
4. *Тестові завдання* (40 балів).

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90-100	Зараховано
75-89	
60-74	
01-59	Не зараховано

7.2. Критерії оцінювання роботи здобувача освіти протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати модульні тестування та захистити індивідуальні завдання. Мати хоча б фрагментарні, поверхові знання найважливіших розділів програми, лекційного курсу, сутність та зміст етичних проблем сучасності. Можливі незначні труднощі з використанням науково-понятійного апарату і термінології навчальної дисципліни, часткові труднощі з виконанням передбачених програмою завдань, неповне знайомство з рекомендованою літературою; заохочується прагнення логічно виразно й послідовно викласти відповідь.

Добре (75-89). Добре володіти основним матеріалом курсу. Виконати та захистити всі модульні, семестрові та самостійні завдання. Знати категоріально-понятійний апарат, вміти визначати проблематику та основні підходи до її вирішення, продемонструвати навички критичного мислення та логічного аналізу, для кожної етичної теорії вміти формулювати її принципи, визначати специфічні риси, аналізувати ідеї основних представників; показувати, як принципи певної етичної теорії виявляють себе у феноменах ділового життя. Знання найважливіших робіт зі списку рекомендованої літератури.

Відмінно (90-100). Глибоке і систематичне знання всього програмного матеріалу і структури дисципліни, а також основного змісту і новачій лекційного курсу в порівнянні з навчальною літературою; виразне і вільне володіння концептуально-понятійним апаратом,

науковою мовою і термінологією відповідної наукової галузі; публікація наукової роботи (тез, статей); знання основної і знайомство з додатково рекомендованою літературою; вміння виконувати передбачені програмою завдання; логічно коректний і переконливий виклад відповіді. Формулювати та відстоювати власні світоглядні позиції, розуміти суть та вести діалог із представниками інших культур.

8. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

9. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

<http://library.khai.edu/>

1. Теоретичні проблеми релігієзнавства / Є. П. Корогодова, В. О. Чернієнко. – Навч. посібник до самостійної роботи. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2006. – 79 с.
2. Корогодова Є.П. Світові релігії: Християнство. Основні напрями християнства: навч. посібник до самостійної роботи /Є. П. Корогодова. — Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2009. – 84 с.
3. Світові релігії: буддизм та іслам / Є. П. Корогодова, В. О. Чернієнко. – Навч. посібник до самостійної роботи. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2006. – 75 с.

10. Рекомендована література

Базова:

1. Лубський В.І. Релігієзнавство. – К., Академвидав, 2015 .
2. Калінін Ю.А., Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство. Підручник. – К., 2000.
3. Релігієзнавство. Навчальний посібник. /за ред. Бублика С.А./ – К., 1998.

Додаткова література:

1. Аніцій Манлій Северин Юоецій. Теологічні трактати /перекл.. з латини Р.Паранько. – Л.: Видавництво Українського Католицького Університету, 2007
2. В'ячеслав Агеєв. Релігія має померти, або У кого ми повіremo після Бога. – К.,2022
3. І-дзин. Книга змін. – Х.:Фоліо, 2018
4. Лі Стробел. Християнство під слідством. – К.:Книгоноша, 2022.
5. Святе Письмо Старого та Нового Завіту. Українського Біблійного Товариства, 1992
6. Стівен Протеро. Вісім релігій, що панують у світі: чому їхні відмінності мають значення. – К.:Book Chef, 2022.
7. Френсіс Чен. Послання християнам. Л.,2021.
8. Щоткіна К. Хроніки Томосу. – Х.:Віват, 2019.

11. Інформаційні ресурси

1. [http:// www.osvita.org/ua](http://www.osvita.org/ua) – Український Освітній портал
2. [http:// korolenko.kharkov.com](http://korolenko.kharkov.com) – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка
3. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського

ДОДАТОК

Перелік галузей знань, спеціальностей та освітніх програм, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Галузі знань: 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 08 Право, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 13 Механічна інженерія, 14 Електрична інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 16 Хімічна та біоінженерія, 17 Електроніка та телекомунікації, 19 Архітектура та будівництво, 26 Цивільна безпека, 27 Транспорт, 28 Публічне управління та адміністрування, 29 Міжнародні відносини

Спеціальності: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 035 Філологія, 051 Економіка, 053 Психологія, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 081 Право, 101 Екологія, 103 Науки про Землю, 113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення, 122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 124 Системний аналіз, 125 Кібербезпека, 126 Інформаційні системи та технології, 131 Прикладна механіка, 133 Галузеве машинобудування, 134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка, 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка, 142 Енергетичне машинобудування, 144 Теплоенергетика, 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології, 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка, 153 Мікро- та наносистемна техніка, 163 Біомедична інженерія, 172 Телекомунікації та радіотехніка, 173 Авіоніка, 193 Геодезія та землеустрій, 272 Авіаційний транспорт, 262 Правоохоронна діяльність, 274 Автомобільний транспорт, 281 Публічне управління та адміністрування, 292 Міжнародні економічні відносини

Освітні програми: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, Прикладна лінгвістика, Економіка підприємства, Психологія, Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Менеджмент, Логістика, Управління проектами, Маркетинг, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Право, Екологія та охорона навколишнього середовища, Космічний моніторинг Землі, Обчислювальний інтелект, Інженерія програмного забезпечення, Інформаційні технології проектування, Комп'ютеризація обробки інформації та управління, Інтелектуальні системи та технології, Комп'ютерні технології в біології та медицині, Комп'ютерні системи та мережі, Системне програмування, Системний аналіз і управління, Безпека інформаційних і комунікаційних систем, Інформаційні системи та технології підтримки віртуальних середовищ, Розподілені інформаційні системи, Штучний інтелект та інформаційні системи, Динаміка і міцність машин, Роботомеханічні системи і логістичні комплекси, Комп'ютерний інжиніринг, Проектування, виробництво та сертифікація авіаційної техніки, Авіаційні двигуни та енергетичні установки, Ракетно-космічна техніка, Інтелектуальні безпілотні транспортні засоби, Комп'ютерно-інтегроване управління в енергетиці, Нетрадиційні та відновлювані джерела енергії, Газотурбінні установки і компресорні станції, Енергетичний менеджмент, Інженерія мобільних додатків, Комп'ютерні системи технічного зору, Комп'ютерні технології проектування та виробництва, Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси і виробництва, Інтелектуальні інформаційні вимірювальні системи, Якість, стандартизація та сертифікація, Мікро- та наносистемна техніка, Біомедична інженерія, Інформаційні мережі зв'язку, Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси, Системи автономної навігації та адаптивного управління літальних апаратів, Геоінформаційні системи і технології, Правоохоронна діяльність, Інтелектуальні транспортні системи, Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів, Автомобілі та автомобільне господарство, Публічне управління та адміністрування, Міжнародна економіка